

FŐVÁROSI TÖRVÉNYSZÉK 70.	
FŐLAJSTROMSZÁM KEZDŐÍRATON:.....	
Postán / Gyűjtőládába / Személyesen / E-mailen / Faxon	
Érkezett:	2020 -07- 0 6
PÉLDÁNY:.....	IV:.....
MELLÉKLET:.....	KÖZTÜK:.....
FŐLAJSTROMSZÁM: UTÓÍRATON:.....	

Az irat elektronikus iratról készített másolat

2020 JÚL 0 6.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: IV/ 0 1 2 5 6 - 0 / 2020	
Érkezett: 2020 JÚL 2 1.	
Példány: 1	Kezelőiroda:
Melléklet: 12 db	7

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG

a Fővárosi Törvényszék útján!

A [REDACTED] indítványozó

képviseli:

Szabó, Kelemen és Társai Andersen Ügyvédi Iroda
dr. Kelemen László András ügyvéd

[REDACTED] ÜGYVÉDI IRODA
DR. KELEMEN LÁSZLÓ ANDRÁS

alkotmányjogi panasz

a [REDACTED] alperessel szemben indított perében.

Elsőfokú ügyiratszám: Fővárosi Törvényszék,
26.P.23.530/2017

Másodfokú ügyiratszám: Fővárosi Ítéltábla,
6.Pf.20.522/2019

Kúriai ügyiratszám: Pfv.III.21.717/2019

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG

A Fővárosi Törvényszék útján!

Indítványozó:

[REDACTED]

[REDACTED];

(képviselőként eljár az I/1. sorszámon csatolt meghatalmazással igazolt Szabó, Kelemen és Társai Andersen ügyvédi Iroda [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] eljáró ügyvédként dr. Kelemen László András ügyvéd; [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]

Az indítványozó cégkivonata I/2. sorszámon kerül csatolásra a jelen alkotmányjogi panaszhoz.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Az Alkotmánybíróságról szóló **2011. évi CLI. törvény 27. §** alapján az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő.

Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a Kúria Pfv.III.21.717/2019/2. számú határozatának alaptörvény-ellenességét, és az Abtv. 43. §-ának megfelelően azt semmisítse meg.

Kérelmem indokolásaként az alábbiakat adom elő:

1. Az indítvány benyújtásának törvényi és formai követelményei

a) A pertörténet és a tényállás rövid ismertetése, a jogorvoslati lehetőségek kimerítése

- (1) Az Indítványozó az elsőfokon eljáró Fővárosi Törvényszéken 2017. szeptember 20-án keresetlevelet nyújtott be kártérítés iránt, közhatalom gyakorlásával (jogalkotói jogkörben) okozott kár megtérítése iránt a Magyar Állam alperessel szemben.
- (2) A Fővárosi Törvényszék az ügyben elsőként kijelölt bíróját az ügyben a felek előadásai alapján bizonyítási eljárást kívánt lefolytatni. Azonban őt a bizonyítási eljárás megkezdése után (ti., szakértő kirendelése után) a Fővárosi Törvényszéken másodfokú tanácsstaggá nevezték ki, így az ügy új bírót kapott, aki egy tárgyaláson, 2019. április 29-én 26.P.23.530/2017/61. számú ítéletével¹ a megkezdett bizonyítási eljárást félbeszakította és az Indítványozó keresetét elutasította, perbeli legitimáció (aktív keresetjogi jog) hiányára alapozva. Az ítélethozatal előtt a Fővárosi Törvényszék az Indítványozó előzetes döntéshozatal iránti indítványát szintén elutasította.
- (3) Az ügyben az Indítványozó fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéletőktábla a 2019. szeptember 19-én tartott másodfokú tárgyaláson az Indítványozó előzetes döntéshozatali indítványát elutasította,

¹ I/3 sorszámon csatolva.

majd 6.Pf.20.522/2019/4-II. számú jogerős ítéletével² az elsőfokú ítéletet hatályában fenntartotta, azonban annak indokolását megváltoztatta és azt nagy terjedelemben kiegészítette, az elutasítás okaként az okozati összefüggés hiányát megjelölve.

- (4) Az Indítványozó jogi képviselője a jogerős ítéletet elektronikus kapcsolattartás útján 2019. október 15-én vette kézhez. Az Indítványozó annak alapján felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Kúriához 2019. november 25-én, igazolási kérelemmel egyetemben. Az Indítványozó az igazolási kérelmét az ügyre irányadó rPp. szabályai szerint 2019. november 26-i beadványában kiegészítette, okirati bizonyítási eszközzel valószínűsítve azt, hogy a beadás előtt a Fővárosi Ítéletábla jogerős ítéletét, valamint az egyébként a Kúria előtti eljárásban meg nem változtatható felülvizsgálati kérelem tervezetét a magyar nyelvet nem, de a német nyelvet ismerő Indítványozónak szakfordító útján le kellett fordíttatni azért, hogy az megalapozottan dönthessen arról, hogy kívánja-e folytatni az eljárást a rendkívüli perorvoslat iránti kérelem benyújtása útján. A beadványban előadásra került az is, hogy a perirati, ideértve a jogerős ítéletet is, fordítások – minden ésszerű erőfeszítés ellenére – gyakorlatilag a felülvizsgálatra nyitva álló határidő teljes időtartamát igénybe vették, így a folytatásról szóló Indítványozói (németországi) döntéshozatal, valamint a folytatáshoz szükséges illetékelőleg Magyarországra való utalása a 30 napos határidőbe senkinek fel nem róható okból, objektíve „nem férhetett bele”, de mind a szubjektív 15 / objektív 30 napos igazolási kérelmi határidő alatt meg tudott valósulni.
- (5) A Kúria a Pfv.III.21.717/2019/2. számú, 2020. január 8-án kelt végzésével (a jelen alkotmányjogi panaszban a továbbiakban: „**a Végzés**”³) a felülvizsgálati kérelmet elutasította. **A felülvizsgálati kérelem elutasítását eredményező Végzéssel a bírósági eljárás befejeződött, így a Végzés az Abtv. 27.§ (1) bekezdésének alkalmazásában bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek minősül, amellyel szemben az Abtv. 27.§ (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasznak van helye.**
- (6) Az Indítványozó a teljesség kedvéért már itt jelzi azt, hogy a jelen alkotmányjogi panasz a per befejezését eredményező, a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasítása (ti., amelyet a Végzés tartalmaz) ellen irányul, amely a lent részletezettek szerint a tisztességes eljárás alapjogi követelményeinek nem felel meg és amely a törvény előtti egyenlőség és a diszkrimináció tilalma elveit is sérti – a Kúria a pert önkényesen, az Alaptörvény alkalmazásában megfelelő indokolás nélkül, így alapjog-ellenes, önkényes jogalkalmazással „szakította meg”, ezzel megfosztva az Indítványozót az ügybeni érdemi döntéshez való jogától. Az Indítványozó szerint a kifogás rPp.-beli jogintézményének eltörlése óta a Kúria a felülvizsgálati kérelmek hivatalbóli elutasítása körében hozott végzései a rendes bírói rendszerben nem orvosolható döntések, annak ellenére, hogy a Kúria elvileg tanácsban hozza meg ezen döntéseit. Az egyedüli magyarországi kontrol e körben a t. Alkotmánybíróság kell, hogy legyen, adott esetben alapjogi jogvédelmet nyújtva az önkényes Kúriai jogalkalmazással szemben.
- (7) Ha a t. Alkotmánybíróság ezen funkcióját formai okok miatt nem teljesítené, azzal megsértené az Emberi Jogok Európai Egyezményének 6 (1) cikkét, ahogy azt az Emberi Jogok Európai Bírósága legutóbb a 2020. márciusi, 55997/2014. számú határozatában rögzítette (AFFAIRE DOS SANTOS CALADO ET AUTRES C. PORTUGAL): a túlzott formalizmust az Alkotmánybíróságoknak is kerülniük kell eljárásukban a panaszok befogadását illetően. Az

² 1/4 sorszámú csatolva.

³ 1/5 sorszámú csatolva.

Indítványozó álláspontja szerint a Végzés esetleges olyan értelmezése, miszerint a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasítása érdemben függetleníthető döntés az igazolási kérelem elbírálásának eredményétől, az Abtv. 27.§ (1) bekezdésének olyan formális értelmezése lenne, amely az Emberi Jogok Európai Egyezménye 6 (1) cikkét sértené: az eljárás befejezését eredményező elutasítás jogalapja és indoka ugyanis az igazolási kérelem elutasítása (nem véletlen, hogy a Végzés is így szól mind a rendelkező részében (ld. az „*együttal*” fordulatot a rendelkező részben, ami a döntések okozatosságát és így egymástól való elválaszthatatlanságát jelöli a Kúria szerint is), mind az indokolásában).

- (8) Hiszen a Végzés indokolása - az alkalmazott jogszabályok leírásán kívül – mindössze két bekezdésben található, a (6) és (13) bekezdésekben. **A Végzés indokolásának történeti része az Indítványozó 2019. november 26-i igazolási kérelem kiegészítéséről nem szól (mintha az nem került volna beadásra), így az abban foglaltakat sem adresszálja. A (13) bekezdés pedig a jogi indokolás funkcióját láthatja el:** eszerint a jogerős ítéletet a budapesti székhelyű jogi képviselőnek kellett magyarul kézbesíteni. Az, hogy az Indítványozó és jogi képviselője a fordítást (ti., magyaról németre) és a kapcsolattartást „*esetlegesen*” nem megfelelően szervezte meg, az az Indítványozó terhére esik, az az igazolhatóságot kizárja. A Végzés azonban arról nem szól, hogy az „*esetleges*” felróható magatartás pontosan mi lenne.
- (9) Az Indítványozó jelzi azt is, hogy a Végzést hozó Kúria Pfv.III. tanács tagjai között a felülvizsgálati kérelem benyújtása idején kirendelt bíróként tanácsstag volt a Fővárosi Törvényszéken elsőfokú ítéletet hozó bíró is. A birosag.hu honlapon közzétett, anonimizált bírósági határozatokból nyilvánvaló, hogy a Pfv.III. tanács tagjaként az elsőfokú ítéletet hozó bíró a Pfv.III. tanács tagjaival 2019. szeptember 1. után 2020. január 1-jéig számos határozatot hozott, így a tanácselnök asszonnyal és az előadó bíró úrral is⁴.

b) A jogorvoslati lehetőségek kimerítése

A Végzés ellen sem fellebbezés, sem felülvizsgálati kérelem nem vehető igénybe (rPp. 271.§ (1) bek. e.)). Az ügyben perújítás nincs folyamatban.

c) Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje

Az Indítványozó jogi képviselője a Végzést elektronikus úton **2020. május 25-én** vette kézhez⁵, az átvételről szóló e-mail a jelen alkotmányjogi panasz 1/6. sorszámú melléklete. A jelen alkotmányjogi panasz benyújtására nyitva álló 60 napos határidő **2020. július 24. napján** jár le.

d) Az indítványozó érintettségének bemutatása

Az Indítványozó érintettségét az alapozza meg, hogy a Végzéssel érintett perben felperes volt.

e) Annak bemutatása, hogy az állított alapjogsérelem a bírói döntést érdemben befolyásolta vagy a felmerült kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés

Az Indítványozó álláspontja szerint a Végzés az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) és (7) bekezdéseit, valamint az Alaptörvény XV. cikkének (1) és (2) bekezdéseit sérti. Így a Végzés az

⁴ A Kúria vonatkozó ügyelosztási rendje megtalálható a www.kuria-birosag.hu honlapon.

⁵ Sajnálatos módon a bíróságoknak a Végzés leírása és kézbesítése 107 napba telt, a Pp. 386/G.§-a által előírt összesen 23 nap helyett, amit még a rendkívüli jogrenddel sem lehet megmagyarázni.

Indítványozó tisztességes eljáráshoz való jogát és a törvény előtti egyenlőség valamint a diszkrimináció elveit sérti azzal, hogy:

- (i) a Végzés Alaptörvény-ellenesen nem tartalmazza az Indítványozó teljes igazolási kérelmének ismertetését és a teljes igazolási kérelemre vonatkozó elutasítás - amely a per megszüntetését és így annak érdemi befejezését közvetlenül eredményezi - okaira vonatkozó indokolást. Így a Végzés az Indítványozói igazolási kérelmet teljes egészében nem is bírálja el, ugyanis az indokolás e körben egy, a Kúria által a jelen esetre „kitalált” és alkalmazott (és egyébként meg nem indokolt) vélelemre épít ahelyett, hogy az az Indítványozó által az igazolási kérelmet kiegészítő beadványában valószínűsített tényeket – megfelelő alapjogi keretben - bírálta volna el. Hiszen azt a Végzés sajnálatosan nem tartalmazza/nem nevesíti, hogy valójában mi az az „esetleges kapcsolattartási hiba”, amely az igazolási kérelem méltányos elbírálását kizárja és egyébként mi az „esetleges kapcsolattartási hiba” és az elutasítás között az okozati összefüggés. **Ezért e körben a Végzés az Alaptörvénynek megfelelő indokolást nem tartalmaz, amely miatt a Végzésbe foglalt felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasítása Alaptörvény-sértő (Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bek.); és**
- (ii) **a Végzés az Indítványozó a perben való részvételi jogát Alaptörvény-ellenesen (Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bek.) korlátozza** azzal, hogy azt vélelmezi, hogy az Indítványozó által a Fővárosi Ítéletábrla jogerős ítéletének, valamint az Indítványozó jogi képviselője által elkészített felülvizsgálati kérelmének német nyelvű változatainak elkészítésére fordított idő, valamint az annak alapján történő Indítványozói döntéshozatal a per folytatásáról és a kapcsolódó illeték előlegezésének előkészítése azért nem fért bele a 30 napba, mert az Indítványozó és a jogi képviselője közötti kapcsolattartás „*esetlegesen*” (sic!) nem megfelelően került megszervezésre.

Azonban a Kúria által adott vélelem az Indítványozó által valószínűsített tények alapján nem kerülhetett volna megállapításra és alkalmazásra, ha a Kúria az Indítványozó perbeli részvételi alapját értelmezve vizsgálta volna meg az Indítványozó által valószínűsített tényeket. **A Kúria az általa felállított vélelemmel – a tények megfelelő vizsgálata helyett, figyelemmel az Indítványozó perbeli részvételi jogára is – lényegében kiüresítette az igazolási kérelem jogintézményét jogi képviselővel eljáró peres felek esetére: a vélelem alkalmazása azt üzeni, hogy de facto még akkor is jogvesztő az adott, egyébként igazolással kimenthető határidő (jelen esetben a felülvizsgálatra nyitva álló határidő), ha a határidő túllépésre akár azért is sor kerülhetett, mert az Indítványozó épp a perbeli részvételi jogát kívánta határidőben gyakorolni (ti., a rá vonatkozó periratokat meg szerette volna saját nyelvén ismerni és érteni és annak alapján gyakorolni a perbeli részvételi jogát és aszerint nyilatkozni a bíróság számára), azonban a határidő megtartása sem az Indítványozónak, sem a jogi képviselőjének felróható okból nem sikerülhetett (ti., a jelen esetben azért, mert az Indítványozó törvényes képviselőjében eljáró személyek nem tudnak magyarul és a nagy terjedelmű peres iratok fordítása és az azon alapuló döntéshozatal és illeték-előlegezés időigényes feladat volt).** Ugyanis a Kúria vélelme szerint még ez az eset is „*esetlegesen*” nem a megfelelő kapcsolattartásra vezethető vissza.

Továbbá, ez a Kúriai vélelem a perorvoslat benyújtására nyitva álló határidőt a jogi képviselővel eljáró, de magyarul nem tudó peres felek esetén de facto indokolatlanul lerövidíti és Alaptörvény-ellenesen nem veszi azt figyelembe, hogy a jogi képviselő e körben közhatalmi funkciójának gyakorlása során ahhoz segíti hozzá az ügyfelét, hogy az a perbeli részvételi jogát gyakorolhassa. **Ez pedig az Alaptörvény XV. cikkének (1) és (2) bekezdésébe foglalt törvény előtti**

egyenlőség/diszkrimináció tilalma elveit is sérti, hiszen a magyarul nem tudó peres feleket hátrányba hozza a magyarul tudó peres felekhez képest; és

- (iii) a Végzés az Indítványozó saját anyanyelvének használati jogát Alaptörvény-ellenesen (Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bek.) korlátozza, annak ellenére, hogy a rPp. 6.§ (1) bekezdése ezen alapjogot akként bontja ki, hogy a perben a magyar nyelv nem tudása miatt hátrány senkit nem érhet. **Az Indítványozó a perbeli részvételből fakadó és az anyanyelvhasználathoz eredő alapjoga az⁶, hogy a saját nyelvén megismerhesse és annak alapján megérthesse azt, hogy mi történik a perében – akár a bíróság, akár a közhatalmi funkciója gyakorlása során eljáró jogi képviselője, akár saját maga segíti ahhoz hozzá, hogy ezen alapjogát az Indítványozó gyakorolhassa.** Az Indítványozó álláspontja szerint az Indítványozó perben való részvételi jogát úgy kell együtt alkalmazni az anyanyelv használat jogával, hogy az Indítványozónak meg kell adni a lehetőséget arra, hogy a saját nyelvén a saját maga által megértett periratok alapján rendelkezessen a perbe vitt jogáról. Az, hogy az ezen megismeréshez szükséges időtartam indokoltan (=igazolhatóan) lépi-e/lépte-e túl a perorvoslat benyújtására nyitva álló határidőt, az Indítványozó által valószínűsített tények alapján – méltányossági elbírálással - eldöntendő kérdés, azt vélelem alkalmazása (ti., a jelen esetben a Kúria által előadott, közelebbről meg nem határozott, így vélelmezett, „esetleges” kapcsolattartási hiba) nem válthatja ki; és
- (iv) a jelen ügy a jogi képviselő szempontjából értékelendő vetülete az, hogy a Végzés Alaptörvény-ellenesen (Alaptörvény, XXVIII. cikk (1) bek. és (7) bek.) értelmezi és korlátozza az Indítványozó és a közhatalmi (igazságszolgáltatási) funkcióit teljesítő (Ütv. I.§ (1) bek.) jogi képviselője közötti kommunikáció, kapcsolattartás célját, módját, lehetőségeit. A rendes bíróságok az igazolási kérelmek elbírálására kialakított gyakorlata a jogi képviselővel eljáró felek számára a felróhatóság szigorúbb formáját alkalmazza évek óta: a jogi képviselővel eljáró felek és jogi képviselőik számára ugyanis az „fokozott” felelősséget „ír elő” az igazolhatóság körében és abban az esetben, ha a felek valamelyikét felróhatóság terheli e körben, akkor a bírói gyakorlat szerint a mulasztás igazolhatóságát ez a felróhatóság kizárja. Azonban ez a gyakorlat „nem mehet át” objektív felelősségbe, hiszen az **contra legem és contra constitutionem** értelmezést eredményezne. **Márpedig a Kúria által a jelen ügyben alkalmazott vélelem – amely egy közelebbről meg nem nevezett gondatlan eljárás lehetőségét is elegendőnek tartja az igazolhatóság kizártságának megállapíthatóságához – lényegében a felek és a jogi képviselők „objektív felelősségét” írja elő az összes eljárási határidő megtartása érdekében, amely esetben már a felróhatóság puszta lehetősége is kizárja a mulasztás igazolhatóságát.** Ez pedig az Indítványozó álláspontja szerint a jogi képviselők közhatalmi funkcióinak teljesítését és teljesíthetőségét veszélyeztető, így Alaptörvény-ellenes értelmezési tartományt jelöl ki – hiszen vannak olyan esetek, amelyekben minden résztvevő megfelelően gyakorolja perbeli jogait, mégsem megtartható az adott eljárási határidő. Az igazolási kérelem jogintézménye épp ezen eseteket igyekszik orvosolni és a Kúria a jelen ügyben adott értelmezése a közhatalmi funkcióikat megfelelően gyakorló jogi képviselőket – és ügyfeleiket - Alaptörvény-ellenesen zárja ki az igazolási kérelem igénybe vehetőségétől. A jelen esetben ugyanis nincs másról szó, minthogy az Indítványozó alapjogát kívánta gyakorolni és meg akarta ismerni saját

⁶ És ez az alapjog az Indítványozó álláspontja szerint a külföldi jogi személyek törvényes képviselőjében eljáró természetes személyeket is megilleti, az nem csak a külföldi természetes személy felek alapjoga! Hiszen a tisztességes eljáráshoz való jog a jogi személyeket is megilleti, aminek immanenter része kell, hogy legyen, hogy a külföldi jogi személy törvényes képviselőjében eljáró döntéshozók saját anyanyelvükön megérthessék, hogy a róluk szóló perben milyen perbeli cselekmények és nyilatkozatok történnek.

nyelvén a per iratait, amely alapján dönteni kívánt a perbeli jogairól és amelyben a jogi képviselője az Ütv. 1.§ (1) bekezdése alapján segítette. Ezt pedig a nyitva álló – egyébként indokolatlanul rövid - határidőben objektíve nem lehetett teljesíteni. Továbbá, az **Indítványozó szerint a Kúria álláspontja az eljárási határidők olyan abszolútizálásához vezet, amely Alaptörvény-ellenes: ugyan az eljárási határidőket be kell tartani a perek ésszerű időben történő befejezhetősége érdekében, azonban azok nem lehetnek „abszolútak”, ti., kimenthetetlenül elmulaszthatók (=minden esetben de facto jogvesztést eredményezők) egy vélelem alapján, a valószínűsített tények és a megfelelő alapjogi keretek vizsgálata nélkül, a jogi képviseletet ellátó ügyvédek közhatalmi funkciójának teljesíthetőségét ezzel súlyosan veszélyeztetve; és**

- (v) az Indítványozó szerint a tisztességes eljáráshoz fűződő jogba az eljáró tanács objektív pártatlansága is bele kell, hogy tartozzon. Az Emberi Jogok Európai Bírósága a **CASE OF RAMOS NUNES DE CARVALHO E SÁ v. PORTUGAL** (Applications nos. 55391/13, 57728/13 and 74041/13) foglalta össze az objektív pártatlanság követelményével kapcsolatos gyakorlatát (145-150. bekezdések). Abban az esetben, ha ugyanabban az ügyben a különböző fokon eljáró tanácsok egy vagy több tagjai megegyeznek, az Indítványozó szerint részéről jogosan felvethető az az aggodalom, hogy **a közös tanácsban való dolgozásokon alapuló, szükségszerűen kialakuló kollegialitás olyan kapcsolatot teremt ezen tagok között, amely az objektív pártatlanság alapjogi követelményét megkérdőjelezi.**⁷ Az Indítványozó álláspontja szerint ezért az ügyet a Pfv.III. tanácsra -amelyben a felülvizsgálati kérelem benyújtásakor tanácstagként dolgozott az elsőfokú határozatot hozó bíró - nem lehetett volna szignálni, mert ezen tanács objektív pártatlansága megkérdőjelezhető azon az alapon, hogy annak tagjai között dolgozott a felülvizsgálati kérelem benyújtása idején az első fokon eljáró, az elsőfokú ítéletet meghozó tanács tagja. A Végzés ezen okból is sérti tehát az **Alaptörvény XXVIII. Cikkének (1) bekezdését.**

Az Indítványozó szerint a fentiekből nyilvánvaló, hogy a fent jelzett Alaptörvény-sértések a Végzés tartalmát és rendelkező részét, így a per befejezését, alapvetően befolyásolták – megfelelő alapjogi értelmezési tartományban a Végzés nem születhetett volna meg a Végzésben foglalt rendelkező résszel és tartalommal.

⁷ **CASE OF RAMOS NUNES DE CARVALHO E SÁ v. PORTUGAL** (Applications nos. 55391/13, 57728/13 and 74041/13)

147. *As to the objective test, it must be determined whether, quite apart from the judge's conduct, there are ascertainable facts which may raise doubts as to his or her impartiality. This implies that, in deciding whether in a given case there is a legitimate reason to fear that a particular judge or a body sitting as a bench lacks impartiality, the standpoint of the person concerned is important but not decisive. What is decisive is whether this fear can be held to be objectively justified (see Micallef, cited above, § 96, and Morice, cited above, § 76).*

148. *The objective test mostly concerns hierarchical or other links between the judge and other protagonists in the proceedings (see Micallef, cited above, § 97). It must therefore be decided in each individual case whether the relationship in question is of such a nature and degree as to indicate a lack of impartiality on the part of the tribunal (see Pullar, cited above, § 38).*

149. *In this connection even appearances may be of a certain importance or, in other words, "justice must not only be done, it must also be seen to be done" (see De Cubber v. Belgium, 26 October 1984, § 26, Series A no. 86). What is at stake is the confidence which the courts in a democratic society must inspire in the public. Thus, any judge in respect of whom there is a legitimate reason to fear a lack of impartiality must withdraw (see Castillo Algar v. Spain, 28 October 1998, § 45, Reports 1998-VIII, and Micallef, cited above, § 98)."*

Továbbá, a Végzés több alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést is felvet: hol van az alkotmányos határa a bíró jogalkalmazásnak (és mely ponttól válik az önkényessé) a felülvizsgálati kérelmek állítólagos elkésettsége jogalapján történő elutasítása esetében? Meddig kényszerítheti ki a bírói gyakorlat a határidők betartásának abszolutságát jogi képviselővel eljáró felek esetén? Van-e, lehet-e különbség, illetve kell-e különbséget tenni e körben magyarul tudó és magyarul nem tudó felek között (ideértve a jogi személy feleket is, akiknek a törvényes képviselőjében magyarul nem tudó személyek gyakorolják a perbeli rendelkezési jogot), tekintettel az anyanyelv-használat jogára? A bírósági tanácsstagok közötti kollegialitás az objektív pártatlanság követelményével mennyiben egyeztethető össze?

2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása

a) Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseinek pontos megjelölése

- Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdések; és
- Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdések.

b) A megsemmisíteni kért bírói döntés alaptörvény-ellenességének indokolása

1. Az indokolás rövid összefoglalása

- (1) Ahogy az már fent leírásra került, az Indítványozó álláspontja szerint a Végzés az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) és (7) bekezdéseit, valamint az Alaptörvény XV. cikkének (1) és (2) bekezdéseit sérti. E körben az Indítványozó megismételtnek tekinti a fenti 1. e.) pontban leírtakat.
- (2) A fentiek okán az Indítványozó szerint a t. Alkotmánybíróságnak a Végzés Alaptörvény-ellenességét meg kell állapítania és azt meg kell semmisítenie. A döntésében fel kell a t. Alkotmánybíróságnak hívnia a Kúriát, hogy az igazolási kérelemben valószínűsített tényeket – a Végzésben írt vélelem alkalmazása helyett - érdemben – akár meghallgatás útján, ha ez szükséges - vizsgálja meg és azok alapján állapítsa meg, hogy terheli-e gondatlanság/felróhatóság az Indítványozót és/vagy jogi képviselőjét a kapcsolattartás során.
- (3) Az Indítványozó megjegyzi azt is, hogy tisztában van azzal, hogy a t. Alkotmánybíróság nem perbíróság, így a fenti kérdést a Kúriának kell elbírálnia. Azonban az Indítványozó a teljesség kedvéért jelzi, hogy a Fővárosi Ítéltábla jogerős ítélete (amely az elsőfokú ítélet indokolását nagyban megváltoztatta és kiegészítette), valamint a felülvizsgálati kérelem összesen kb. 130.000-140.000 karakter (leütés) hosszúságú, amely jogi szakszövegek esetén a napi fordítási norma 6-8.000 karakter, lektorálás nélkül. Vagyis, *csak a fordítások elkészítése (amelyben a felülvizsgálati kérelem elkészítése, valamint az azon alapuló döntéshozatal és az illeték előlegezésének nincs benne) a legjobb esetben is 20-25 napot vesznek igénybe, amely négy-öt munkahét (és a jelen esetben a szakfordító hétvégén is dolgozott, és a fordítás előkészítése és elkészítése a jogerős ítélet kézhezvételét követő napon megkezdődött)*. Az Indítványozó jelzi azt is, hogy a felülvizsgálati kérelem – ellentétben az igazolási kérelemmel vagy a fellebbezéssel – a rPp. 273.§ (5) bekezdése szerint nem megváltoztatható, így az Indítványozó csak a végleges perirati szövegek megismerése után kerülhetett abba a helyzetbe, hogy eldönthesse, hogy él-e felülvizsgálati kérelemmel. Ezt a döntést az Indítványozó helyett a jogi képviselője nem hozhatta és hozhatja meg, hiszen a perbeli részvételi/renderkezési jog az Indítványozóé és nem a jogi képviselőé. És ezen döntés alapján lehet csak azt a kérdést megvizsgálni, hogy a peres eljárás

folytatásához szükséges eljárási illeték megelőlegezése hogyan történjen Németországból Magyarországra, hiszen Németországban a forint nem törvényes fizető eszköz, azt a devizapiacra vásárolni kell. Illetve, a Németországból Magyarországra történő forint utalás esetében nem garantálható, hogy az a rPp. 394/H.§ (5) bekezdése alapján előírt három munkanapon belül kivitelezhető. *Látható, hogy mind az Indítványozó, mind a jogi képviselője „csak” a tisztességes eljárásból fakadó jogait gyakorolták és kötelezettségeiket teljesítették a jelen ügyben, őket gondatlanság/felróhatóság – sem „esetleges”, sem tényleges – nem terheli*⁸. Az Indítványozónak így joga lenne az ügye érdemi elbíráláshoz, még abban az esetben is, ha nagy valószínűséggel feltehető az, hogy a per tárgya kapcsán a 2010-es közepé évek óta formálódó bírói gyakorlat alapján a pernyertességének esélye csekély.

A fentieket az Indítványozó az alábbiakban részletezi.

2. Az indokolás részletezése

2.1 A tisztességes eljáráshoz való jog a jelen ügyben releváns tartalma. A törvény előtti egyenlőség elvének érvényesülése a jelen ügyben.

2.1.1 A tisztességes eljáráshoz való jog

(4) Az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) és (7) bekezdései szerint:

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslással éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.

(5) A t. Alkotmánybíróság a fentiekben jelzett tisztességes eljáráshoz való jogot mind az Alkotmány, mind az Alaptörvény alkalmazásában olyan jogként ismeri el, amely alkotmányjogi panasz benyújtására jogalapot ad az Indítványozó számára. A tisztességes eljáráshoz való jog tartalommal való kitöltése során a t. Alkotmánybíróság az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatát – mint minimum alapjogi védelmi szintet adó bírósági gyakorlatot – döntéshozatala során figyelembe veszi és alkalmazza. Az Alaptörvény Wolters-Kluver Jogtár Kommentárja szerint⁹:

(6) *„(A tisztességes eljáráshoz való jog és a bírósághoz való fordulás joga) Mindezek közül a tisztességes eljáráshoz való jog talán a legátfogóbb jog, amelynek nemzetközi irodalma is igen jelentős, köszönhetően a strasbourgi eseteknek is. A tisztességes eljáráshoz való jog ugyanis az emberi jogi egyezményekben is szerepel, úgymint az Emberi Jogok Európai Egyezményének 6. cikke vagy a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya. A hatályos szabályozás azonban inkább az előbbihez közelít, ugyanis az igazságos jelző helyett a tisztességes-t használja, és tartalmazza az ésszerű időn belül történő elbírálás követelményét is. Am a vád megfogalmazás előtt nem tartalmazza az Emberi Jogok Európai Egyezményében szereplő büntetőjogi jelzőt, amely lehetőséget nyújtott arra, hogy a strasbourgi Bíróság a büntetőjogi jelleg értelmezésével a*

⁸ Ahogy azt az Indítványozó az igazolási kérelmének a Kúria által figyelembe nem vett és el nem bírált kiegészítésében is részletesen bemutatta.

⁹ Wolters-Kluver Jogtár ®.

büntetőjog fogalmát mintegy kiterjessze és adott esetben az egyes részes államok jogától függetlenül, egyfajta nemzeteken átívelő tartalommal alkalmazza, adott esetben szabálysértési vagy fegyelmi ügyekre nézve is.

A cikk alapján tehát az igazságosság helyett a tisztességes eljárás követelménye érvényesül, amely az Alkotmánybíróság álláspontja szerint olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes. [6/1998. (III. 11.) AB határozat].”

- (7) A t. Alkotmánybíróság legutóbb a 6/2020 (III.3.) határozatában a tisztességes eljárásai kapcsolatos a jelen ügy szempontjából releváns gyakorlatát a következőképp foglalta össze¹⁰:

„(20) ... Az eljárási törvény rendelkezéseire figyelemmel, a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő alanyoknak az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgggal megvizsgálja. A bíróságnak a jogszabályok adta értelmezési mozgástér keretein belül azonosítania kell az ügy elbírálásával kapcsolatos alapjogi követelményeket, és a bírói döntésben alkalmazott jogszabályokat az érintett alapjog alkotmányos tartalmára tekintettel kell értelmeznie. Alkotmányos kötelezettség az is, hogy az általa megvizsgált ügy döntési szempontjait érintő lényeges elemekről, a bizonyítási tevékenységéről és a bizonyítékok értékeléséről határozatában számot adjon. Ez utóbbi szintűgy a tisztességes eljárás részét képező indokolási kötelezettség teljesítését rója a bíróságra.”

[23] Az Alkotmánybíróság a törvényértelmezési és a szakjogi kérdésekben való állásfoglalást kerüli mindaddig, míg a jogalkalmazó eljárása közvetlenül nem befolyásolja valamely alapjog gyakorolhatóságát és tényleges érvényesülését [7/2013. (III. 7.) AB határozat; 13/2014. (IV 18.) AB határozat]. Az alkotmányos tartalom érvényre juttatása követelmény a bizonyítási eljárás lefolytatásakor és a bizonyítékok értékelésekor is [3/2015. (II. 2.) AB határozat]. Ha ez sérül, az Alkotmánybíróság azt a tisztességes eljárás követelményrendszerén belül értékeli [21/2016. (XI. 30.) AB határozat].

[38] 2.2.1. Az ítéletábra és a Kúria ítéleteivel összefüggésben a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgggal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon [7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]]. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor a rendes bíróságoktól eltérően nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését [3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]]. Nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelt-e az eljárásban beszerzett

¹⁰ Az alkotmánybírósági határozatokban jelölt kiemelések az Indítványozótól származnak.

bizonyítékokat és az előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás és az abból levont következtetés megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {elsőként lásd: 3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [12] és 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; megerősítette: 3129/2015. (VII. 9.) AB végzés, Indokolás [5]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint ekként a tényállás feltárása, a bizonyítékok mérlegelése és ennek alapján a következtetések levonása a bíróságok feladata, amely önmagában alkotmányossági kérdést nem vet fel {3250/2014. (X. 14.) AB végzés, Indokolás [11]; 3239/2013. (XII. 21.) AB végzés, Indokolás [14]; 3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [16]; 3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [41]}. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve, nem ténybíróság, a bizonyítási eljárás lefolytatása, a bizonyítékok értékelése és ezen keresztül a tényállás megállapítása, illetve annak felülvizsgálata a jogorvoslati eljárás(ok) során a bíróságok, végső soron a Kúria feladata {3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]}. Mindezt kiegészítik a 30/2014. (IX. 30.) AB határozatban megállapítottak, miszerint a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása (Indokolás [89])."

(8) A 28/2019 (XI.4.) határozatában a t. Alkotmánybíróság a következőket rögzítette:

„ [80] Az Alkotmánybíróság a tisztességes eljáráshoz való jog lényegéről kialakított álláspontját elvi jelentőséggel a 6/1998. (III. 11.) AB határozatában rögzítette, amelyet utóbb több döntésében [pl. 5/1999. (III. 31.) AB határozat, ABH 1999, 75.; 14/2002. (III. 20.) AB határozat, ABH 2002, 101, 108.; 15/2002. (III. 29.) AB határozat, ABH 2002, 116, 118-120.; 35/2002. (VII. 19.) AB határozat, ABH 2002, 199, 211.] megerősített és továbbfejlesztett. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatálya alatt (tekintettel annak negyedik módosításában a korábban hozott alkotmánybírósági határozatok hatályvesztésével kapcsolatos rendelkezésében foglaltakra) már a 7/2013. (III. 1.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh3.) - kifejezetten az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontján és az Abtv. 27. §-án alapuló hatáskörével összefüggésben - megerősítette a tisztességes eljáráshoz való joggal kapcsolatos gyakorlatát. Megállapította, hogy a tisztességes eljáráshoz való jogból fakadó - az Alkotmánybíróság által korábbi gyakorlatában kimunkált - alkotmányos követelmények nemcsak a szabályozási környezettel, hanem az egyedi bírói döntésekkel szemben is érvényesíthetők (Indokolás [27]) {vö. 2/2017. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [48]}. „A tisztességes eljáráshoz való jog több garanciális szabályból áll. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványai különösen: a bírósághoz fordulás joga, a tárgyalás igazságossága, a tárgyalás nyilvánosságának és a bírói döntés nyilvános kihirdetésének a követelménye, a törvény által létrehozott bíróság, a bírói függetlenség és a pártatlanság kívánalma, továbbá az észszerű határidőn belüli elbírálás követelménye. A szabály de facto nem állapítja meg, de az Alkotmánybíróság értelmezése szerint része a tisztességes eljárásnak az is, hogy az eljárásban biztosítva legyen a fegyverek egyenlősége {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [49]}.” (Indokolás [49]-[50])

- [84] 2.3. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint „az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. [...] Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon.” (Abh3., Indokolás [34]) Ugyanebben a döntésében arra is rámutatott a testület, hogy „az indokolt hatósági döntéshez való jog semmiképpen sem jelentheti azt, hogy az ügyben eljáró bíróságot a felek valamennyi érvelése tekintetében részletes indokolási kötelezettség terhelné.” (Indokolás [31]) Kiemelte továbbá: „Az alkotmányos előírás ugyanakkor kizárólag az eljárási törvényekben foglaltak szerint kötelezheti a bíróságot a döntésének alapjául szolgáló indokok bemutatására. Ebből következik, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény e szabályát mindig együtt olvassa a jogvita jellege, és az adott ügy típusa által kijelölt konkrét eljárásjogi szabályokkal. [...] Az Alkotmánybíróság tehát a rendes bíróságoktól eltérően nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}.” (Indokolás [33])
- [85] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem a szubjektív elvárásaikat is kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {3107/2016. (V. 24.) AB határozat, Indokolás [38]; 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Az indokolási kötelezettség mindössze azt az elvárást támasztja a bírósággal szemben, hogy a döntés indokolásának az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre kell kiterjednie, és nem minden egyes részletre {legutóbb pl. 3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31]}.
- [86] Az Alkotmánybíróság a bírói indokolási kötelezettség teljesítésének az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével fennálló összhangját esetről esetre vizsgálja, mivel a bírói döntés és az ügy egyedi körülményei azt alapvetően befolyásolhatják.”
- (9) Továbbá, az Alkotmánybíróság a 23/2018 (XII.28) határozatában a következőket rögzítette:
- „(28) ...Az Alkotmánybíróság az Abh2.-ben kapcsolta össze a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot és az önkényes jogalkalmazás tilalmát. Elvi éllel kimondta:
- „[a] bírói függetlenségnek nem korlátja, sokkal inkább biztosítéka a törvényeknek való alávetettség: a bírónak a határozatait a jogszabályok alapján kell meghoznia. Ha a törvénynek való alávetettségtől a bíróság eloldja magát, saját függetlenségének egyik tárgyi alapját vonja el. A vonatkozó jogszabályokat be nem tartó bíróság lényegében visszaél saját függetlenségével, amely adott esetben ezen keresztül a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét okozhatja. Az a bírói ítélet, amely alapos ok nélkül hagyja figyelmen kívül a hatályos jogot, önkényes, fogalmilag nem lehet tisztességes, és nem fér össze a jogállamiság alapelvével” (Indokolás [23]). Az Alkotmánybíróság azonban csak

kivételesen, szigorú feltételek fennállása esetén állapítja meg a jogalkalmazói önkény fennállása miatt az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét. Az Abh2. alapjául szolgáló esetben a bíróság contra legem jogalkalmazása három, egymást erősítő feltétel együttes fennállása következtében ért fel az alkotmányossági jogsérelem szintjére (Indokolás [29]). Tehát a contra legem jogértelmezés és jogalkalmazás önmagában nem alapozza meg az alkotmányellenességet. A contra legem jogalkalmazásnak egyben alkotmányellenesnek, azaz az Alaptörvénnyel ellentétesnek kell lennie (contra constitutionem) (lásd 3280/2017. (XI. 2.) AB határozat, Indokolás [38]). Jelen esetben a bírósági jogértelmezés a rá vonatkozó, az Alaptörvény 28. cikkében foglalt jogértelmezési szabályokat kifejezetten figyelmen kívül hagyta, emiatt contra constitutionem vált önkényessé, és így az érintett felek tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának sérelmét is okozta.”

- (10) A fenti határozatokon felül az Indítványozó hivatkozik az Emberi Jogok Európai Bíróságának a polgári ügyekben való tisztességes eljáráshoz való joggal kapcsolatos gyakorlatára, amelynek a jelen ügyben jól használható összefoglalását adja dr. Török Dániel Viktor a „Tisztességesség a polgári jellegű ügyek elbírálása során” c. tanulmányában¹¹ a következőképp.

(11) **“2.1. Kontradiktórius eljárás**

„A kontradiktórius eljárás elve főszabály szerint nem csupán azt a jogot biztosítja az eljárásban részes felek mindegyike számára, hogy megismerjék és megvitassák az ellenérdekű fél által a bírósághoz benyújtott beadványokat és észrevételeket, és nem csupán azt zárja ki, hogy a közösségi bíróság olyan tények és dokumentumok alapján hozza meg a határozatát, amelyekről a felek vagy a felek valamelyike nem szerezhetett tudomást, és amelyekről emiatt nem is állt módjukban kifejteni az álláspontjukat. Ez az elv főszabály szerint a felek azon jogát is magában foglalja, hogy tudomást szerezzenek a bíróság által hivatalból felhozott azon jogi természetű jogalapokról, amelyekre a határozatát alapítani szándékozik, és azokat megvitassák.”¹²

...

„Véleményem szerint a kontradiktórius eljárás két összetevője ragadható meg. Az egyik a fél részvétele, jelenléte az eljárásban, illetve az ehhez kapcsolódó kérdések, valamint a nyilatkozattételi (reaktív) jogosultság.”

...

„A tisztességesség előbbieken meghatározott célja illetve a kontradiktórius eljárás követelménye egyaránt megköveteli, hogy felek részt vehessenek az őket érintő eljárásban. Ugyanis ez teremti meg a lehetőséget, hogy a felek az üggyel kapcsolatos minden információt, amelyet a bíróság illetve az ellenérdekű felek szolgáltatnak, megismerhessenek, és arra reagálhassanak, így a jogaikat a lehető legrövidebb időn belül gyakorolni tudják. A Bíróság is

¹¹

<https://dfk-online.sze.hu/images/egyedi/doktori/doktori%20m%C5%B1helytanulm%C3%A1nyok%202015/t%C3%B6r%C3%B6k.pdf>. Kiemelések az Indítványozótól származnak.

¹²

lex.europa.eu/Notice.do?mode=dbl&lang=hu&ihmlang=hu&lng1=hu,hu&lng2=bg,cs,da,de,el,en,es,et,fi,fr,hu,it,lt,lv,mt,nl,pl,pt,ro,sk,sl,sv,&val=504859:cs#11 (2014. július 30.).

kifejtette, hogy a tisztességes eljárás követelményébe tartozónak tekinti a felek részvételét az eljárásban.¹³”

...

„Jelen fejezetnél is érdemes megragadni a részvétel és a jelenlét közötti különbséget. Véleményem szerint a fél részvételi jogosítványa tágabb jelentéstartalommal bír, és aktív tevékenységet feltételez, amely biztosítja a fél számára az alany pozícióját az eljárás során, azaz nem az eljárás tárgyaként bánnak vele, amely fölött dönteni kell. A részvétel aktív tevékenysége az ügyre vonatkozó információk megismerését, illetve az ügy alakítására vonatkozó képességet jelent. A jelenlét ehhez kapcsolódik ugyan, azonban annál szűkebb kört ölel fel. A jelenlét passzív tevékenység (természetesen járhat aktivitással, mint a megjelenés), és a részvételi jogosítványok személyes és közvetlen gyakorolhatóságának a lehetőségét hordozza magában. Annak ellenére, hogy a jelenlét képes elősegíteni a részvétel jogának érvényesülését, a jelenléte, illetve a személyes meghallgatáshoz való jogot¹⁴ a Bíróság mégis eltérően értékeli a részvétel jogától. A Bíróság szerint a félnek polgári jellegű ügyekben nincs abszolút joga jelen lenni a tárgyaláson, kivéve olyan különleges esetekben, ahol az érintett személy életének személyes jellege és módja az ügy tárgyában közvetlenül releváns, vagy ahol a határozat tartalmazza a személy magatartását¹⁵ ...”

...

„A Bíróság által megfogalmazott legfőbb szempont ezzel kapcsolatban, hogy az egész eljárást úgy kell kialakítani, hogy lehetővé tegyék a felek megfelelő részvételét az eljárásban¹⁶. Tehát a fél jelenléte egy olyan megoldási módnak számít, amely ehhez hozzájárul, de nem ez az egyetlen.”

...

„Összegezve tehát: a részvétel joga, amely a felet alannyá teszi az eljárásban a tisztességes eljáráshoz való jog része. A részvétel jogának gyakorlásának egyik módja, hogy a fél jelen van a tárgyaláson, erre azonban nincs abszolút joga. Például, ha nem tartanak tárgyalást az ügyben, vagy a fél meghallgatása jelentős idővesztés lenne, és a tőle származó információk nélkül is eldönthető az ügy, vagy a féltől származó információ más módon (azaz a tárgyaláson való jelenléte nélkül is) megszerezhető, akkor nincs szükség a fél személyes meghallgatására. Ellenkező esetben nem lehet eltekinteni a fél megjelenésétől.”

...

„A magyar Alkotmánybíróság gyakorlatában nem jelenik meg jelentősen a polgári eljárásbeli részvétel joga. Az Alkotmánybíróság e bővebb témakört, azaz a fél részvételi lehetőségét, illetve jogi képviselő kérdéseit szintén a bírósághoz fordulás jogához köti. Ezzel kapcsolatban kifejti,

¹³ ¹⁰ *Case of Nideröst – Huber v. Switzerland*, 18990/91 – Judgement (Chamber), 18 February 1997. Grád-Weller: i. m. 333.

¹¹ Uo. 330.

¹⁴ ¹² Jelen kontextusban a jelenlét és a személyes meghallgatás fogalmát szinonimaként fogom használni a továbbiakban

¹⁵ ¹³ *Case of X. v. Sweden*, 434/58 – Decision (First Chamber), 30 June 1959. Idézi: *Case of Kabwe v. The United Kingdom*, 29647/08 and 33269/08 Decision (Fourth Section), 02 February 2010.

¹⁶ ²¹ *Case of Keröjärvi v. Finland*, 17506/90 - Judgment (Chamber), 19 July 1995. Idézi: *Case of Susanna Ros Westlund v. Iceland*, 42628/04 - Judgment (Third Section), 6 December 2007.

hogy „a bírósághoz fordulás alapvető joga nemcsak a beadványok előterjesztésének a jogára szorítkozik, hanem a bírósági eljárásban a fél pozícióját biztosítja a személyeknek. A személyek alanyai, alakítói és nem tárgyai, „elszenvedői” a bírósági eljárásnak. Alkotmányban biztosított joguk van arra, hogy a bírósági eljárásba vitt jogaikat és kötelezettségeiket elbírálja, (s ne csak az ezeket tartalmazó beadványokról mondjon véleményt) és arra is, hogy lehetőséget kapjanak a bírósági döntés alapjául szolgáló tényállással és jogi kérdésekkel kapcsolatban nyilatkozataik megtételére.¹⁷”

...

„Megismerési és nyilatkozattételi jogosultság

A nyilatkozattétellel kapcsolatban a Bíróság kifejtette, hogy a polgári eljárásban a félnek képesnek kell lennie arra, hogy abban hatékonyan részt vegyen, többek között azáltal, hogy saját követelésének támogatására előterjesztéseket tehet¹⁸. Azaz a Bíróság gyakorlatában a részvétel fontos feltétele, hogy a fél előterjesztéseket, nyilatkozatokat tehet.”

...

„Döntéshez való jog és Indokolási kötelezettség

... A döntéshez való joghoz véleményem szerint szorosan kapcsolódik az indoklási kötelezettség elve. Ez azt jelenti, hogy ha az eljáró hatóság illetve bíróság már döntést hoz, akkor kellően indokolja meg, hogy mely tények, bizonyítékok alapján jutott arra a következtetésre, ami a döntés alapjául szolgált. Ez által az ügyfél, perben a felek és egyéb érdekelt megismerhetik, hogy a döntés miért az lett ami. Az indoklás felvázolja azt a logikai folyamatot, amely az ügyben döntést hozót elvezette a tényektől és bizonyítékoktól a végleges döntésig.

...

A Bíróság is az indokolási kötelezettséget a tisztességes eljáráshoz való jog részének tekinti¹⁹. Ez természetesen nem rója azt a kötelezettséget a nemzeti bíróságokra, hogy a felek minden egyes érvével aprólékosan kellene foglalkozni, még azok elutasítása esetében sem. Másfelől viszont ahhoz, hogy az érintett megfelelő módon élhessen jogorvoslati jogával az indokolásnak kellően részletesnek kell lennie. Egy elnagyolt, szinte csak a hatályos jogszabályokra visszautaló ítéleti indoklás az Egyezmény megsértését vonja maga után.”

...

„Anyanyelv használat

A tisztességes eljáráshoz való jog értékelésekor mindenképpen ki kell térni olyan, a normatív jogszabályok vizsgálatán túlmutató tényezők elemzésére is, mint a nyelv, illetve annak szerepe a jogi eljárások során²⁰. Az eljárásban részt vevő felek szubjektív érzetét az eljárás tisztességét

¹⁷ 29 59/1993. (XI.29.) AB határozat.

¹⁸ 33 Case of Laskowka v. Poland, 77765/01 - Judgment (Fourth Section), 13 March 2007. Idézi: Case of Wieczorek v. Poland, 18176/05 - Judgment (Fourth Section), 8 December 2009.

¹⁹ 49 Case of Ruiz Torija v. Spain, 18390/91 - Judgment (Chamber), 9 December 1994. Idézi: Berger: i. m. 234.

²⁰ 51 Erről a témáról lásd bővebben: Vinnai Edina: Nyelvhasználat a jogi eljárásban. http://midra.uni-miskolc.hu/JaDoX_Portlets/displayContent?docId=12225&secId=4264 (2015. február 26.).

illetően alapvetően meghatározza, hogy érti-e egyáltalán, hogy mi történik vele az eljárás során.”

„Nyilvánvaló, hogy ha az eljárásban használt jogi nyelvet a magyar állampolgárságú személyek sem mindig értik meg, illetve emiatt a tisztességesség szubjektív érzete sérülhet, akkor a nem magyar anyanyelvű személyek, akik talán nem is beszélik a magyar nyelvet, valóban nem értik a körülöttük zajló diskurzusokat.”

„... az anyanyelv használatának joga feltétlenül a tisztességes eljáráshoz való jog részének kell tekinteni. A tisztességesség fogalmához tartozását pedig az indokolja, hogy a megjelölt funkció, azaz a felek alakító jogosultságának kiegyensúlyozott és hatékony érvényesülésének biztosítása megköveteli, hogy a külföldi fél a saját anyanyelvét használhassa. Hiszen egy külföldi amennyiben nem érti a magyar nyelvet, akkor nem érti, miről beszélnek az eljárásban, ha nem érti, mi folyik körülötte, akkor nem tud nyilatkozni rá, ha nem tud nyilatkozni rá, akkor sérelmesnek érzi az eljárást.

A magyar hatóságok és bíróságok eljárásaikban a magyar nyelvet használják. Az Európai Unióhoz való csatlakozás okán is az élénkebb személyforgalom, illetve a globalizáció kapcsán jelentős a Magyarországon tartózkodó külföldiek száma, akik nem ismerik a magyar nyelvet. A törvény előtti egyenlőség, illetve a diszkrimináció tilalom elvéből fakadóan magyar fórumok előtti ügyekben engedélyezni szükséges, hogy a fél használja anyanyelvét, illetve általa választott egyéb értett nyelvet.”

- (12) Továbbá, ugyan az Alaptörvény az ügyvédségről nem rendelkezik külön, az Ütv. 1.§ (1) bekezdése alapjogi jellegű szabályt tartalmaz az ügyvédi tevékenység funkcionális dichotómiájáról, amelyet a tisztességes eljárás részének kell tekinteni a következők szerint.

- (13) Az Ütv. 1.§ (1) bekezdése szerint:

1. § (1) Az ügyvédi hivatás - jogi szakértelemmel, törvényes eszközökkel és módon, a közhatalmi szervektől függetlenül - az ügyfél jogai és jogos érdekei érvényesítésének, kötelezettségei teljesítésének elősegítésére, az ellenérdekű felek közötti jogvita - lehetőség szerinti - megegyezéssel történő lezárására irányuló tevékenység, amely tevékenység magában foglalja az igazságszolgáltatásban való közreműködést.

- (14) A jogi képviseletet ellátó ügyvédek közhatalmi funkciógyakorlásáról (ti., az igazságszolgáltatásban való közreműködésről) dr. Sulyok Tamás, a t. Alkotmánybíróság jelenlegi elnöke, PhD. Tanulmányában a következőképp fogalmaz²¹:

„Az ügyvéd illetve az ügyvédi hivatás általában nem szerepel szó szerint az alkotmányokban, az igazságszolgáltatással való szoros kapcsolata miatt az ügyvédi hivatásnak mégis van alkotmányjogi relevanciája. A tisztességes eljáráshoz való jog, a fegyverek egyenlőségének elve, a védelemhez való jog a jogállami igazságszolgáltatás nélkülözhetetlen

²¹ Sulyok Tamás: „Az ügyvédi hivatás alkotmányjogi helyzete. PhD értekezés”. Szeged, 2013. http://doktori.bibl.u-szeged.hu/1686/1/ST_PhD_disszertacio_teljes.pdf. Az idézetek a mű 4.1 és 4.2 pontjaiból származnak. A Kiemelések az Indítványozótól származnak.

elemei, s ezen alapjogok, illetve tágabb értelemben vett valamennyi alapjog érvényesítése az ügyvédség jogállami funkciója.”

„Az ügyvédi hivatást a jogállami igazságszolgáltatásban való közreműködés közjogi jellegű hivatássá teszi, amely – elsősorban a tisztességes eljáráshoz való jogon illetve a foglalkozás szabadságának alapjogán keresztül . közvetlenül is kapcsolódik az alkotmányjoghoz.”

„A magyar Alaptörvényt vizsgálva az ügyvédség alapjogok védelmét biztosító funkciójának középpontjában a védelemhez való jog érvényesülésnek alkotmányos garantálása áll, de ide sorolható az ügyvédségnek a bírósághoz fordulás jogában illetve a jogorvoslati jog gyakorlásában játszott garanciális szerepe is. Az Alaptörvény XXVIII. Cikkének (3) bekezdésében szabályozott védelemhez való jog érvényesítéséhez kapcsolódó ügyvédi tevékenység képezi az ügyvédség közvetlen alapjogvédelmi funkciójának gerincét, de ehhez a közvetlen jogvédelmi funkcióhoz kapcsolódik a bírósághoz való fordulás jogán (Alaptörvény XXVIII. Cikk (1) bekezdés) illetve a jogorvoslati jog (Alaptörvény XXVIII. Cikk (7) bekezdés) gyakorlásához nyújtott ügyvédi támogatás is.”

„Az ügyvédség alapjogvédelmi funkcióját az Alkotmánybíróság a 428/B/1998. AB határozatában a következőképpen határozta meg:

„A jogi képviselő és a büntető védelem ellátása folytán az ügyvéd hivatása minden egyéb hivatástól eltér abban a tekintetben, hogy az Alkotmány XII. Fejezetében felsorolt valamennyi alkotmányos joggal - azok érvényesítésének garanciális jelentőségű eszközeként - szoros kapcsolatban áll, a védelemhez való joggal pedig közvetlenül az Alkotmány 57. § (3) bekezdésében foglalt rendelkezés tüzi össze.”²⁰⁷

Az ügyvédség alapjogvédelmi funkcióját tehát az Alkotmánybíróság olyan jelentőségű elhatároló ismervként jeleníti meg, amely megkülönbözteti az ügyvédi hivatást minden más egyéb foglalkozástól vagy hivatástól, s ezzel az alapjogvédelmi funkció, mint az ügyvédi hivatás differencia specifikája is meghatározásra kerül.²⁰⁸ Az ügyvédi hivatás közjogi j meghatározottsága az alapjogok védelmében és érvényesülésében az ügyvédség által betöltött jogállami szerepből adódik, ebből következően az ügyvédségre vonatkozó közjogi szabályozás alkotmányos követelményeinek meghatározása körében az alkotmánynak az alapjogok védelmére vonatkozó szabályozásából kell kiindulni.

Az idézett alkotmánybíróági határozatok alapján az ügyvédség alapjogvédelmi funkciója egyrészt büntető ügyekben az Alaptörvény XXVIII. cikkének (3) bekezdése alapján ellátott védelemben, másrészt polgári ügyekben az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdése alapján ellátott jogi képviselőben ölt testet. Az Alkotmánybíróság előbbi határozata ugyan expressis verbis nem említi, de az ügyvédség alapjogvédelmi funkciójából és az ügyvédi foglalkozás jellegéből egyértelműen következik az Alaptörvény XXVIII. cikkének (7) bekezdésében szabályozott jogorvoslati jog érvényesülésében való ügyvédi részvétel alapjogvédelmi garanciális jellege is. A jogorvoslat ugyanis az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésén és (3) bekezdésén alapuló eljárások része még akkor is, ha a (7) bekezdés szerinti jogorvoslatok nem csak a bíróság előtti eljárások körét ölelik fel, ám a közigazgatási bíráskodás általánossá válásával a jogorvoslati jog gyakorlása során az ügyet lezáró eljárás már mindenképpen bíróság előtti eljárás lesz. A jogorvoslati jog gyakorlásában való ügyvédi közreműködés alkotmányos védelmének indokai semmiben nem különböznek: az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdése szerint a bírósághoz fordulást elősegítő jogi képviselői jog alapjogvédelmi garanciális jellegének indokaitól. Az ügyvédi képviselőnek, mint alkotmányos alapjogvédelmi garanciának az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdése alapján is az eljárás valamennyi szakában egyaránt

érvényesülnie kell, az Alaptörvény XXVIII. cikkének (7) bekezdése csupán kiemel egy speciális kört - a jogorvoslatok körét - a bírósághoz forduláshoz való jog teljes spektrumából. Az ügyvédet - függetlensége és titoktartási kötelezettsége mellett- az alapjogot érvényesítő jogi képviselőként kifejtett és az eljárás részévé tett szakértelme teszi alkalmassá a jogi képviselő ellátására, ezen alapjog érvényesülését támogató szakértelmnek nincs más súlyú szerepe az alapeljárásban, mint a jogorvoslati eljárásban. Az előzőekben leírtak alapján az Alkotmánybíróság gyakorlatából levezethetően az állapítható meg, hogy az ügyvédség alapjogvédelmi funkciója közvetlenül az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésén, (3) bekezdésén és (7) bekezdésén alapszik, annak ellenére, hogy erre vonatkozó kifejezett rendelkezéseket az alkotmány kifejezetten nem tartalmaz.”

2.1.2 A törvény előtti egyenlőség és a diszkrimináció tilalma

(15) Ami a törvény előtti egyenlőséget és a diszkrimináció tilalmát illeti, az Alaptörvény XV. cikke szerint:

(1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

(16) A t. Alkotmánybíróság gyakorlata szerint ezen egyértelmű szabályok a jogi személyekre is alkalmazandók, így azok az Indítványozót is megilletik, az azokra való hivatkozás alkotmányjogi panasz benyújtására jogalapot biztosítanak.

2.2. Az ügyben releváns eljárásjogi szabályok és a kapcsolódó rendes bírósági gyakorlat

(17) Ami az ügyben alkalmazandó és megvizsgálandó eljárásjogi szabályokat illeti, azok a következők, a rPp. szerint:

237. § Ha a fellebbezés elkésett, vagy olyan határozat ellen irányul, amely ellen a fellebbező nem élhet fellebbezéssel, továbbá ha a fél a fellebbezést felhívás [235. § (2) bekezdése] ellenére nem, vagy hiányosan adja be, az első fokú bíróság a fellebbezést hivatalból elutasítja. Azt, aki a fellebbezést elutasító határozat ellen nyilvánvalóan alaptalan fellebbezéssel él, a másodfokú bíróság pénzbírsággal (120. §) sújthatja.

270. § (1) Ha törvény másként nem rendelkezik, a felülvizsgálati eljárás során a Kúria az általános szabályok megfelelő alkalmazásával jár el.

272. § (1) A felülvizsgálati kérelmet az elsőfokú határozatot hozó bíróságnál a határozat közlésétől számított hatvan napon belül kell benyújtani vagy ajánlott küldeményként postára adni kettővel több példányban, mint ahány fél a perben érdekelve van.

273. § (1) A Kúria a jogi képviselő által előterjesztett felülvizsgálati kérelmet hivatalból elutasítja, ha az nem felel meg a 272. § (2) bekezdésében előírtaknak, vagy ha ennek megfelelő kiegészítése a kérelem benyújtására biztosított törvényes határidőn belül nem történt meg.

(5) A felülvizsgálati kérelmet nem lehet megváltoztatni; a kérelem mindaddig visszavonható, amíg a Kúria a határozatát meg nem hozta, illetve - tárgyalás tartása esetén

- a határozathozatal céljából vissza nem vonult. Az ezzel kapcsolatban felmerült költségek viseléséről a Kúria határoz.

386/I. § A kiemelt jelentőségű perekben a 272. § (1) bekezdés alapján benyújtott felülvizsgálati kérelmet az elsőfokú határozatot hozó bíróságnál a határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani vagy ajánlott küldeményként postára adni kettővel több példányban, mint ahány fél a perben érdekelve van. A felülvizsgálati kérelem benyújtására előírt határidő elmulasztása esetén az elmulasztott határidő utolsó napjától számított harminc nap elteltével igazolásnak akkor sincs helye, ha a mulasztás csak később jutott a fél tudomására, vagy az akadály csak később szűnt meg.

106. § (1) Ha a fél vagy képviselője valamely határnapon hibáján kívül nem jelent meg, vagy valamely határidőt hibáján kívül mulasztott el, a mulasztás következményei - az alábbi eseteket kivéve - igazolással orvosolhatók.

(2) Az igazolási kérelemben elő kell adni a mulasztás okát és azokat a körülményeket, amelyek a mulasztás vétlenségét valószínűvé teszik.

(3) Az igazolási kérelem elbírálása előtt a bíróság a feleket meghallgathatja (113. §). A felek megidézése esetében a határnapot - ha ennek helye van - az ügy érdemi tárgyalására is ki kell tűzni. Azt, hogy a kérelem előfeltételei fennállanak-e, méltányosan kell elbírálni.

109. § (1) Az igazolási kérelem tárgyában az a bíróság határoz, amelynek eljárása alatt a mulasztás történt, fellebbezési határidő elmulasztása esetén pedig a másodfokú bíróság.

(18) A fenti szabályokhoz kapcsolódó rendes bírósági gyakorlat a következőképp foglalható össze (amelyre a Végzés (12) bekezdése utalni látszik)²²:

„Az igazolási kérelemnek helyt kell adni, ha a kérelmet előterjesztő személy a mulasztás vétlenségét valószínűvé teszi (Legfelsőbb Bíróság P. törv. II. 20 646/1980. - BH1981. 150.). Elegendő, ha a mulasztó fél által felhozott körülmények objektíve alkalmasak arra, hogy a vétlenségre megalapozottan következtethessen a bíróság (Legfelsőbb Bíróság M. törv. I. 10 097/1981. - BH1981. 432.).

A mulasztás oka és a mulasztó vétlensége tekintetében fennálló aggály esetén a bíróság köteles a feleket meghallgatni (Legfelsőbb Bíróság M. törv. I. 10 386/1980. - BH1981. 385.).

A mulasztás kimentésére előadott olyan okot, amely a félnek az ügyvel kapcsolatos felelőtlenségére mutat, a bíróság a méltányosság alkalmazásával sem fogadhatja el, mivel az ellentétes lenne az eljárásjogi törvény céljaival, és a feleket felbátorítaná a perbeli cselekmények hanyag teljesítésére (Legfelsőbb Bíróság M. törv. 10 031/1978. - BH1979. 46.).”

...

„E bekezdés második mondata az alkalmazandó méltányosságot írja elő a bíróság számára a kérelem előfeltételeinek vizsgálata körében. Ez utóbbi alatt érteni kell a mulasztásról tudomásszerzésre vagy az akadály megszűnésére vonatkozó, a mulasztást előidéző és a vétlenséget valószínűsítő körülményekre tett valamennyi előadást. Önmagában azonban e

²² Idézetek a Wolters-Kluwer rPp. Kommentárjából. Wolters-Kluwer ®.

feltételek vizsgálata nem elégséges. Nem mellőzhető a mulasztáshoz fűződő joghátrány és a mulasztás mértékének egybevetése, csakúgy mint a mulasztó személyében rejlő körülmények mérlegelése. Ez utóbbi körben a gyakorlat döntő jelentőséget tulajdonít annak, hogy a határidők betartása terén nem azonos az elvárhatóság mértéke a személyesen eljáró féllel, illetve a jogi képviselő, képvisellel rendelkező gazdálkodó szervezettel szemben. A bírói gyakorlat töretlen abban a kérdésben, hogy a hivatásszerűen, gazdasági tevékenységük körében, ellenérték fejében és magas fokú etikai elvárások szerint végző jogi képviselőkkel szemben magasabb elvárhatósági követelményt támaszt, és a mulasztás vétlenségét megalapozó okok és körülmények körét, valamint a méltányosság alkalmazhatóságának eseteit is szűkíti (BDT2004. 1030.). A jogi képviselőnek kötelessége, hogy távolléte esetére megfelelő helyettesítésről gondoskodjon, ezáltal a törvényes határidőket betarthassa. Ennek elmulasztása esetén a késedelmesen előterjesztett fellebbezés kimentése végett az igazolási kérelem még méltányos elbírálás mellett sem tekinthető megalapozottnak (BDT2001. 435.). A jogi képviselőtől mindenkor elvárható, hogy akadályoztatása esetén is megfelelően gondoskodjon ügyeinek viteléről, szükség esetén helyettes közreműködésével is (BDT2001. 362.). Nem tekintette a Kúria a mulasztás kimentésére alkalmas oknak:

- a jogi képviselő gyógykezelését (BH2000. 493.),
- egyéni ügyvéd külföldi útját (BH1993. 175.),
- a jogi képviselő rövid ideig (néhány napig) tartó betegségét (EBH2000. 345.),
- gazdálkodó szervezet jogtanácsosának betegségét és szabadságát (BH1988. 111.).

Legutóbb a KGD2013. 165. számú döntésében fejtette ki a Kúria azon álláspontját, hogy a jogi képviselőnek fel kell készülnie váratlan körülmények felmerülésére, vagyis munkáját, belső ügyvitelét, a helyettesítés rendjét úgy kell megszerveznie, hogy akadályoztatása esetén is képes legyen ügyfele jogainak érvényesítésére és képviseletére. Amennyiben az ügyvéd ügyvédjelöltet is foglalkoztat, az ügyvéd érdekkörében felmerült akadályoztatás, ha az ügyvédjelöltet az ügyvéd annak ellenére engedi szabadságra, vagy onnan nem hívja vissza, hogy tudja, hogy a per tárgyát képező ügyben - annak különleges jellegére tekintettel - rövidebb jogorvoslati határidők érvényesülnek, illetve ennek ellenére nem vonja be az ügy előkészítésébe, intézésébe. A felperesi jogi képviselő betegsége a határidő lejártá előtti napon (december 27-én) merült fel, így a Kúria álláspontja szerint nem lett volna akadálya annak, hogy - a modern hírközlési és utazási körülmények mellett - ügyvédjelöltje a szükséges előkészítéseket és intézkedéseket megtegye. A jogi képviselőkkel szemben támasztott szigorúbb elvárhatósági mérce ugyanis abban áll, hogy mulasztásuk kimentésére akkor kerülhet sor, ha az egyébként elháríthatatlan ok miatt már semmilyen más ésszerű intézkedést a határidő megtartására és a mulasztás elhárítására tenni nem lehet. Ezen álláspont nyilvánvalóan segítheti a bíróságok tevékenységének zökkenőmentességét, de figyelemmel arra, hogy napjainkban a jogi képviselők (ügyvédek) jelentős része egyéni ügyvédként praktizál, sokszor igen nehéz, ha nem megoldhatatlan probléma elé állítja őket a váratlanul felmerülő helyettesítés szükségessége, kötelezettsége."

- (19) Az Indítványozó álláspontja szerint a fentiekben bemutatott, már amúgy sem minden aggályt nélkülöző, idővel igen szigorúvá vált bírósági gyakorlat a jelen ügyben abba az értelmezési tartományba jutott, amely Alaptörvény-ellenes, mert az lényegében ellehetetleníti / aránytalanul megnehezíti a felek a perben való részvételi jogának és az anyanyelv-használat jogának gyakorlását és a jogi képviselővel eljáró feleket és jogi képviselőiket indokolatlanul és

Alaptörvény-ellenesen elzárja az igazolhatóságtól azzal a tények mérlegelése helyett felállított vélelemmel, hogy a felek és jogi képviselőik az alapjogaik gyakorlására és kötelezettségeik teljesítésére fordított idejük „esetlegesen” nem megfelelő kapcsolattartásnak minősülhet. Mindezt úgy téve, hogy a Végzés az Indítványozó által előadott és valószínűsített tényeket figyelembe nem vette, azokat érdemben nem bírálta el, így a végzés Alaptörvényi értelemben indokolást sem tartalmaz.

- (20) Az Indítványozó előadja azt is, hogy eddig a bírósági gyakorlat a külföldi féllel való kapcsolattartáshoz szükséges időt jellemzően biztosította és biztosítja, hiszen köztudomásúnak – és így többek között objektíve igazolás alapjául szolgáló oknak²³ - tekinthető az a tény, hogy külföldiekkel „minden lassabb egy kicsit”: ugyanis nekik idegen nyelven, idegen jogi kultúrában kell mozogniuk, ami miatt a perbeli jogaik gyakorlásához és kötelezettségeik teljesítéséhez több idő kell még abban az esetben is, ha magyar jogi képviselővel járnak el. Az Indítványozó jogi képviselője számtalan olyan példát tud saját és kollégái praxisából, amikor a külföldi féllel való kapcsolattartást az eljáró bíróság az eljárásjogi határidők meghosszabbításával, illetve az igazolhatóság elfogadásával biztosította. Valójában a jelen ügyben hozott Kúriai határozat e körben az eddigi megengedőbb – és Alaptörvény-konform – gyakorlat ignorálását és Alaptörvény-ellenes tartományba való juttatását jelöli, amely az Indítványozó álláspontja szerint elfogadhatatlan. **Elfogadhatatlan különösen azért, mert ez az értelmezés a felek, így az Indítványozó az ügyben érdemi döntéshez való jutás jogát önkényesen korlátozza, hiszen az a perbeli részvételi jogát és a jogorvoslati jogot önkényesen és aránytalanul korlátozza.**

2.3 A Végzés Alaptörvényi-értelemben indokolást nem tartalmaz

- (21) Ahogy azt az Indítványozó az alkotmányjogi panaszának 1.a.) pontjában már bemutatta, a jogerős ítélettel szemben 2019. november 25-én felülvizsgálati kérelemmel élt, amellyel és amelyben igazolási kérelmet is előterjesztett. A Végzés ezt ismerteti (6) bekezdésében.
- (22) Azonban arról a Végzés sajnálatos módon nem tesz említést, hogy az Indítványozó 2019. november 26-án az rPp.-vel összhangban kiegészítette az igazolási kérelmét, abban okirati bizonyítási eszközzel valószínűsítve azokat a tényeket, amelyek igazolási kérelmének ténybeli alapjául szolgáltak: azt, hogy az Indítványozó döntéshozói, törvényes képviselői német anyanyelvű személyek; azt, hogy a jogerős ítéletet annak kézhez vételét követően azonnal kiadták szakfordítónak; azt, hogy a szakfordító mikorra tudott végezni a fordítással; azt, hogy a jogi képviselő által időközben elkészített felülvizsgálati kérelem tervezetet szintén – haladéktalanul – szakfordításra adták ki; azt, hogy a szakfordítás alapján megismert periratok alapján az Indítványozó haladéktalanul döntött a per folytatásáról és az ahhoz szükséges illetékelőlegezésről intézkedett. Az Indítványozó ugyanebben a beadványában kijelölte a szerinte elfogadható alkotmányos értelmezési keretet az Indítványozó a perben való részvételi jogára és az anyanyelv használat jogára való utalással és rövid elemzéssel.
- (23) A Végzés szerint a Kúria az ezen Indítványozói tény-és jogállításokat nem vette figyelembe döntéshozatala során (ti., arról említés sem esik a Végzésben), ehelyett a szigorú bírói gyakorlaton még egyet „szigorítva” azt a vélelmet állította fel, hogy „esetleges” szervezési hiba volt (?) (lehetett?) a késelem oka, ami egyáltalán nem kimenthető. A fent bemutatott alkotmánybíróági

²³ Legfelsőbb Bíróság M. törv. I. 10 097/1981. - BH1981. 432.

gyakorlat szerint a tisztességes eljárásból fakadó alapjogi követelmény, hogy a bíróságok a felek beadványait, előadásait azok érdemi elbírálása során figyelembe vegyék, a bíróságok döntéseiket a felek által bizonyított, valószínűsített tények alapján hozzák meg és erről a határozatuk indokolásában kellő részletességgel számot adjanak. Ezek hiányában a bírósági döntés önkényesnek és így a tisztességes eljárás elvébe ütközőnek tekinthető, illetve az indokolást nem tartalmazó Alaptörvényi értelemben.

- (24) A jelen esetben kétségtelen tény, hogy a Kúria az igazolási kérelmet nem teljes egészében vette figyelembe és azt nem teljes egészében bírálta el. A Végzés indokolása nem is említi az igazolási kérelem kiegészítésében valószínűsített tényeket, azok bizonyítékait. **Így nyilvánvaló, hogy a Végzés nem ezeken a tényeken alapul, hanem egy, a Kúria által kitalált vélelmen.** Azonban a Kúria elmulasztotta azt is, hogy az általa felállított vélelem ténybeli alapjait megjelölje: mi volt felróható az Indítványozónak és/vagy jogi képviselőjének az „esetleges” szervezési hiba esetében? Hogy nem megfelelő időben tudatta a jogi képviselő az Indítványozóval a magyar nyelvű jogerős határozat kézhez vételét? Ha ez, mi lett volna az elfogadható időköz? Vagy az, hogy a szakfordítás elkészíttetésére nem volt jogosult az Indítványozó, hiszen magyarul úgy is megkapta a jogerős határozatot a jogi képviselője? (Végzés, 13. bekezdés). Ha ez, miért nem jogosult megismerni saját ügyét a saját nyelvén az Indítványozó? Vagy az, hogy a szakfordítás lassan készült el? Ha ez, mi tekinthető lassúnak akkor, amikor a fordítási napi norma alapján a fordításra szükséges idő minimum 3-4 hét? Vagy az, hogy az Indítványozó akkor tud csak döntést hozni a perorvoslat gyakorlásáról, amikor megismert minden periratot, ideértve a saját nyilatkozatát is? Vagy az, hogy a külföldi Indítványozónak forintot kellett beszereznie a folytatásról meghozott döntése után illetékelőlegre, ami szintén idő?
- (25) Sajnos a Végzés indokolása a fenti kérdéseket nem tárgyalja, így a Végzés a tisztességes eljárásból fakadó követelményként megállapítható indokolást nem tartalmaz. Kijelenthető, hogy a Végzés az Indítványozó igazolási kérelmét valójában el sem bírálta, azt minden tényszerű indokolást mellőzve, egy egyébként meg nem indokolt vélelmet alkalmazva önkényesen és Alaptörvény-ellenesen utasította el. Ezért a Végzés az Alaptörvény XXVIII. Cikkének (1) bekezdésébe ütköző tisztességes eljárás kritériumát nem teljesíti: az nem az Indítványozó által valószínűsített tényeken alapuló indokolást tartalmaz, hanem egy, a Kúria által kreált vélelmet, amely egyébként szintén nem került megindokolásra, csak önkényesen „kitalálásra és alkalmazásra”, teljesen függetlenül az Indítványozó által a kérelmében előadottaktól.

2.4 A Végzés az Indítványozó a perben való részvételi-és nyilatkozattételi jogát aránytalanul korlátozza, valamint sérti a törvény előtti egyenlőség és a diszkrimináció tilalmának elveit

- (26) A fent bemutatott, a tisztességes eljáráshoz fűződő jog részjogosítványai a fél perbeli részvételi joga és a nyilatkozattétel joga. Ezek alapján a félnek alapjoga az, hogy a perbeli, bírósági iratokat megismerhesse, azokra a megismerése alapján reagálhasson, nyilatkozatokat tehessen – vagyis, hogy az ügyét aktívan alakíthassa. Azért, hogy a peres felek alakítói lehessenek saját eljárásuknak, szükséges az, hogy kellő időt kaphassanak arra, hogy az eljárás iratait megismerhessék, azt feldolgozhassák és a feldolgozott iratok alapján megalapozott döntést hozhassanak arról. Ezt a részvételi jogot a jogi képviselők nem „pótolhatják”, azt a felek helyett nem gyakorolhatják – ahogy fent utalt rá az Indítványozó, a jogi képviselő legfeljebb a jelenlét jogát biztosíthatja a félnek, de a részvétel jogát nem.

- (27) Ugyan az eljárási határidők kijelölik azt az időtartamot, amely alatt ezen féli alapjog gyakorolható, azonban ha az adott határidő elmulasztásához a jogvesztés jogkövetkezménye nem fűződik, akkor azt a rendes bíróságoknak figyelembe kell venniük. Azt is, ha az adott határidő elmulasztása igazolási kérelemmel orvosolható, ugyanis ebben az esetben a rendes bíróságoknak azt kell megvizsgálniuk, hogy az igazolásra nyitva álló határidőben felróhatóság nélkül sikerült-e a részvétel és a nyilatkozattétel jogát gyakorolni. Az ezzel ellentétes bírói jogértelmezés – ti., ami a felróhatóság létét nem vizsgálja, „csak” vélelmezi annak létét - ugyanis egyrészt egy igazolással kimenthető határidőt jogvesztő határidővé konvertálná, ami önkényes bírói jogalkotásnak, így contra legem és contra constitutionem jogalkalmazásnak minősül (hiszen a fél alapjogi (részvétel joga és nyilatkozattétel joga) joggyakorlását teszi lehetetlenné).
- (28) Másrészt, a jogi képviselővel eljáró felek számára gyakorlatilag kizárja azt, hogy sikeres igazolási kérelemmel élhessenek, hiszen a felróhatóság „esetlegesége” bármilyen tényelőadásra önkényesen „ráhúzható”. Más szóval, ezen értelmezési tartomány elfogadása esetén a rendes bíróságok ezentúl önkényesen bármire azt mondhatják, hogy vélelmezik, hogy „esetlegesen” valamilyen hanyagság történt, ezért nem adnak helyt az igazolási kérelemnek, ami az eljárás önkényes megszakításához is vezethet (mint a jelen ügyben történt). Így viszont az eljárási határidő igazolhatósága csak egy esetre korlátozódna: ha az eljárási határidő betartásra került ... akkor viszont nem kell igazolási kérelemmel élni. Ez az értelmezés így de facto kiiktatja a jogi képviselővel eljáró felek fegyvertárából az igazolási kérelmet mint perorvoslati eszközt, ezzel minden eljárási határidőt jogvesztővé abszolútizálva, konvertálva: ami nincs betartva, az nem is igazolható, mert „esetlegesen” mulasztás történhetett ... ez a Végzésben közölt Kúria álláspont pedig nyilvánvalóan Alaptörvény-ellenes.
- (29) Az Indítványozó felhívja a t. Alkotmánybíróság figyelmét, hogy az igazságszolgáltatás a felek közötti jogvita rendezésére szolgál meghatározott eljárásjogi szabályok betartása mellett, azonban ezen eljárások nem a határidőkért vannak, hanem a felekért. A határidők a Kúria általi abszolútizálása lényegében elzárja a jogi képviselővel eljáró feleket attól, hogy ők perbeli részvételi jogukat gyakorolják – ha például előre látható, hogy a legjobb igyekezett mellett sem lehet az adott, egyébként igazolható határidőt betartani, mert a perbeli részvételi-és nyilatkozattételi jogot csak ezen hosszabb idő alatt lehet gyakorolni, akkor ne is álljon neki a fél a perbeli részvétele előkészítésének? A kérdésre lehet igenlő választ adni, de az jogalkotói hatáskör és akkor a polgári perrendtartásban kell azt belefoglalni, hogy a polgári eljárásban minden határidő jogvesztő és semmi sem igazolható igazolási kérelemmel, ha a félnek van jogi képviselője. A bírói joggyakorlat azonban ilyen contra legem és contra constitutionem jogot nem alkothat.
- (29) Ezért a Végzés az Indítványozó álláspontja szerint a rPp. 106.§ (1)-(3) bekezdéseit olyan értelmezési tartományba juttatná, amely az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdését, a tisztességes eljáráshoz való jogot, a perbeli részvétel és nyilatkozattétel részjogosítványait sértik.
- (30) Külföldi honos felek – akár természetes személy, akár jogi személy (ha a törvényes képviselőjük igazoltan magyarul nem tudó külföldi természetes személy) - esetén pedig ez a törvény előtti egyenlőség és a diszkrimináció tilalmának elvébe is ütközik, hiszen ezen felek esetén a magyar nyelv és jogi eljárások nem ismerete „adott”, felül nem bírálható ténykérdés. Ahogy arra az Indítványozó már utalt, egy külföldi fél számára minden lassabban megy, mint egy magyar fél számára, még akkor is, ha magyar jogi képviselővel kell eljárnia a perben. Ebben az esetben ugyanis a jogi képviselő alapjogi kötelezettsége az, hogy a számára a rendes bíróságok által adott

bírósági iratokat „közvetítse” az ügyfele számára, hogy az ügyfél a perbeli részvételi jogát és nyilatkozattételi jogát gyakorolhassa. Majd ezek megismerése után a magyar jog szerint elkészítse a fél perbeli nyilatkozatát, amelyet a fél szintén jogosult a saját nyelvén megismerni (legalábbis az Indítványozó szerint).

- (31) A kapcsolattartás ebben az esetben a fél alapjogainak gyakorlására és a jogi képviselő alapjogi kötelezettségének gyakorlására irányul. Nyilvánvaló, hogy egy magyarul nem tudó, magyar jogot nem ismerő külföldi fél esetén ehhez több idő kell – több, mint egy magyar fél esetén, aki nem igényli a nyelvi-és jogi kulturális különbségek áthidalását. Ha ez a többlet időigény nem kerül figyelembe vételre, akkor az a külföldi feleket a magyar felekhez képest hátrányos helyzetbe hozza, hiszen így a számukra rendelkezésre álló eljárási határidőket de facto lerövidíti.
- (32) Ez az értelmezési tartomány pedig sérti az Alaptörvény XV. cikkének (1) és (2) bekezdéseit.

2.5 A Végzés az Indítványozó az anyanyelv használatához fűződő jogát aránytalanul korlátozza

- (33) A fent 2.4 pontban írt érvelés kapcsolódó (és valójában azzal együtt értelmezendő) pontja, hogy a Végzés lakonikusan annyit rögzít az anyanyelvhasználattal kapcsolatosan a (13) bekezdésében, hogy a jogerős ítéletet a budapesti székhelyű jogi képviselőnek kellett kézbesíteni, magyar nyelven. Azzal a Végzés sajnálatosan nem foglalkozik, hogy hivatalból tudomása volt arról (amire az Indítványozó fel is hívta a figyelmét az igazolási kérelmében), hogy az Indítványozó nemcsak hogy németországi székhelyű, de semmilyen törvényes képviselője, döntéshozója magyarul nem tud.
- (34) Az alapjogi vetülete ennek az, hogy vajon az Indítványozót megilleti-e a perben az anyanyelv használatának joga vagy azt „pótolja” a jogi képviselőjének magyar nyelvtudása? Az Indítványozó szerint a tisztességes eljárásból fakadó követelmény az, hogy ő is megismerhesse a per iratait saját anyanyelvén, nem csak a jogi képviselője, még akkor is, ha ezen iratokat nem a bíróságtól közvetlenül kapja meg, hanem az eljárásban részt vevő jogi képviselőjétől. Egyrészt ugyanis a fél jogi képviselője a részvételi jogát a fél helyett nem gyakorolhatja, másrészt az anyanyelv használatának joga az igazságszolgáltatás részeként eljáró jogi képviselőjével szemben is megilleti a felet. Hiszen a jogi képviselő nem tett mást a jelen ügyben, mint közvetítette a magyar bíróság határozatát, valamint előkészítette az arra adható nyilatkozatot (felülvizsgálati kérelmet). És ha ezek az iratok nagy terjedelműek, azok megértéséhez (fordításához) idő kell, néha több, mint az alapesetben nyitva álló eljárási határidő.
- (35) Az Indítványozó szerint nyilvánvaló, hogy az anyanyelv használatához fűződő jog a tisztességes eljárás részjogosítványa, ahogy az fent bemutatásra került. Ezen jognak eljárásjogi vetülete a rPp. 6.§ (1) bekezdésében írt azon szabály, hogy a magyar nyelv nem tudása miatt hátrány senkit nem érhet. Az Indítványozó számára úgy tűnik, hogy a Végzéssel őt súlyos hátrány, ügyében az érdemi döntéshez való jogának sérelme érte pusztán azért, mert magyarul nem tud és idő kellett neki ahhoz, hogy elolvashassa a Fővárosi Ítélet tábla ítéletét és előkészített perbeli nyilatkozatát a saját nyelvén és annak alapján előkészíthesse a per folytatását (vö. az illetékelőleg utalásának előkészítésével).
- (36) Mindezt pedig azon indokolás alapján, hogy magyarul a jogi képviselője mindent megkapott / tudott, illetve, hogy „esetlegesen” valamit hanyagul tett a fordítások, a nyilatkozattétel előkészítése során (hogy, mit, azt nem tudjuk).

- (37) Ez pedig az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) bekezdésébe ütköző értelmezési tartományba viszi a Végzést, hiszen az sérti az Indítványozó az anyanyelv használatához való jogát is.

2.6 A Végzés az Indítványozó jogi képviselője közhatalmi funkciójának ellátását aránytalanul korlátozza

- (38) A Végzés másik aggasztó aspektusa az, hogy a Végzésben felállított vélelmével a jogi képviselők számára lényegében objektívvá, igazolhatatlanná tesz minden határidőt. Ez pedig a jogi képviselőként eljáró ügyvédek az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) és (7) bekezdésein alapuló, az Ütv. 1.§ (1) bekezdésében is jelzett alapjogvédelmi funkciójának teljesítését lényegében lehetetlenné teszi.
- (39) Az igazolási kérelmek elbírálása során kialakult rendes bírói gyakorlat eddig is vitathatóan szigorúvá vált az utóbbi időben a jogi képviselővel eljáró felek mulasztásai esetére, de talán eddig kijelenthető volt, hogy a „szigorúság” a felróhatóság törvényi tényállási elemének egyre megszorítóbb, szigorúbb értelmezésén alapult (ami, ahogy a fenti Kommentár idézet is mutatja, az ügyvédség egy részének működését lényegesen megnehezíti).
- (40) A Végzés értelmezése azonban átmegy azon a határon, ami a tényszerű felróhatóságra épít. Hiszen a Végzés szerint már a hanyagság pusztja lehetőségének vélelme is elegendő ahhoz, hogy az igazolhatóság kizárt legyen egy jogi képviselővel eljáró fél számára. Ez azonban nagyban korlátozza, vagy akár ellehetetleníti az ügyvédek alapjogi kötelezettségeinek teljesítését, ez pedig contra legem és contra constitutionem értelmezés.
- (41) Hiszen az adott esetben arról van szó, hogy a jogi képviselő épp a fél részvételi jogát kívánta biztosítani, csakúgy mint a fél a saját anyanyelv használati jogát. Az ebben való „esetleges” hibázás mint az igazolhatóságból kizáró ok a jogi képviselőként eljáró ügyvéd alapjogi jogvédelmi szerepét korlátozza, zárja ki.
- (42) A Végzés fenti értelmezési tartománya tehát az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) és (7) bekezdéseit sérti (utóbbit azért, mert a jelen ügyben a releváns nyilatkozat rendkívüli perorvoslati nyilatkozat volt).

2.7 Az objektív pártatlanságról

- (43) E körben az Indítványozó fenntartja a korábban előadottakat.

3. Egyéb nyilatkozatok és mellékletek

a) Nyilatkozat arról, ha az indítványozó kezdeményezte-e a bíróságon az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését.

Nincs ilyen Indítványozói kezdeményezés.

b) Ügyvédi meghatalmazás eredeti példánya, vagy jogtanácsosi igazolvány másolata, ha az indítványozó jogi képviselővel jár el. (Melléklet)

A meghatalmazás eredeti példánya a jelen alkotmányjogi panaszhoz csatolásra került.

c) Nyilatkozat az indítványozó személyes adatainak nyilvánosságra hozhatóságáról (Melléklet)

Az Indítványozó a személyes adatok nyilvánosságra hozatalához nem járul hozzá. A vonatkozó nyilatkozatot az Indítványozó jogi képviselője által aláírva az Indítványozó I/7. számon csatolja.

d) Az érintettséget alátámasztó dokumentumok egyszerű másolata (Mellékletek)

A Végzés a jelen alkotmányjogi panasz I/5. számú melléklete. Abból kiderül, hogy az Indítványozó a sérelmezett Végzést érintő eljárásban felperes volt. Az Indítványozó I/8. sorszámmon csatolja felülvizsgálati kérelmét, míg I/9. sorszámmon a 2019. november 26-i igazolási kérelem kiegészítését.

Kelt: Budapest, 2020. július 1.

Indítványozó

Képviselőtében:

Szabó, Kelemen és Társai Andorse

SZABÓ, KELEMEN ÉS TÁRSAI É.I.
DR. KELEMEN LÁSZLÓ ANDRÁS
ügyvéd

Mellékletek:

I/1	Meghatalmazás
I/2	Cégkivonat
I/3	Elsőfokú ítélet
I/4	Jogerős ítélet
I/5	Végzés
I/6	Átvételt igazoló okirat
I/7	Adatkezelési nyilatkozat
I/8	Felülvizsgálati kérelem
I/9	2019. november 26-i Indítványozói beadvány